

Húsvét 7. vasárnapja

1Jn 4,11-16

Aki kitart a szereteten, az Istenben marad

¹¹Szeretteim, ha az Isten így szeretett minket, nekünk is szeretnünk kell egymást. ¹²Istent soha senki nem látta. Ha szeretjük egymást, bennünk marad az Isten, és a szeretete tökéletes lesz bennünk. ¹³Abból tudjuk, hogy benne élünk, ő meg bennünk, hogy a Lelkéből adott nekünk. ¹⁴Láttuk és tanúságot teszünk róla, hogy az Atya elküldte a Fiút a világ Üdvözítőjéül. ¹⁵Aki vallja, hogy Jézus az Isten Fia, abban benne marad az Isten, és ő is az Istenben. ¹⁶Megismertük és hittünk a szeretetben, amellyel Isten van irántunk. Az Isten szeretet, és aki kitart a szeretetben, az az Istenben marad, s az Isten is benne marad.

Amikor János leírja Isten, az Atya és Fia, Jézus Krisztus kapcsolatát, akkor azt állítja, hogy őket a szeretet kapcsolja egybe. Furcsa módon ugyanezt állítja az Atyának a világhoz való kapcsolatáról is, vagyis hogy szereti a világot. Az emberi világon belül pedig Isten a tanítványokat szereti (Jn 17,23). Ez az Isten, Atya és Jézus Krisztus a Fiú kapcsolatából adódik, mert mindenkire vonatkozik Isten szeretete, aki szereti a Fiút (Jn 14,23). Jézus tanítványai előtt deklarálta különleges szeretetkapcsolatát az Atyával, amely kettőjük egységének a bizonyítéka (Jn 13,1). Nem véletlen, hogy János, akit az evangéliumok szeretett tanítványnak neveznek, azért kapja meg ezt a jelzőt, mert lélekben ő áll legközelebb Jézushoz, és ez János evangéliumából könnyen bizonyítható. János lesz, aki felismeri Jézus tetteinek gesztusértékét és szimbolikus jelentését. János lesz az, aki észreveszi, és fontosnak tartja rögzíteni Jézus érzelmeit. Sőt az ő evangéliumában találhatjuk meg az átélt eseményeknek a tovább értelmezését a csodaelbeszélésekhez fűződő beszédekben. János evangéliumában Jézus utolsó kérdése Péterhez szintén ez: „Szeretsz-e engem?” (21,15–16). Ez a kérdés nem dogmatikus nyilatkozatot, nem is hitvallást kér Pétertől, hanem szeretetének bevallását, amelynek következménye, hogy minden gyarlósága és bukása ellenére elfogadja a Jézustól kapott tanítást és látott példát. Így már jobban érthető, hogy miért ez a szeretet lesz az új parancs (Jn 13,34–35). Nagy tévedés, ha azt gondoljuk, hogy a zsidóságban és az ószövetségben nem volt jelen a szeretet parancsa, de Jézus ezt később új formában tanítja. Sőt egyszerűen ezt hagyja tanítványaira: „szeressétek egymást” (Jn 15,13). Azt is be kell vallanunk, hogy János evangéliumában Jézus szeretetparancsa csak

a tanítványokra vonatkozik. De ez a korlátozott szeretetmegnyilvánulás nem azonos a kumráni közösség partikularizmusával. Ott ugyanis a „szeresd testvéredet, gyűlöld ellenségedet” elv uralkodott. Ezt a gyűlöletet sem Jézus, sem János nem helyezte soha. Jánosnál szerepel ugyan a világ gyűlölete, amely egyébként kölcsönös érzés az egyház és a világ kapcsolatában, de a világ szó ez esetben nem a tanítványi körön kívüli embereket jelenti, hanem azokat, akik nem Istenhez, hanem a démonokhoz, a gonoszsághoz és a bűnhöz pártoltak. Azért is hangsúlyozza a tanítványok egymás iránti szeretetét, mert az egyház és az egyházon kívüliek között a szeretetkapcsolat jelzi a különbséget. A világ arról ismeri meg Jézus tanítványait, hogy szeretik egymást (Jn 13,35). Ez a felismerés számukra egyébként felhívás és lehetőség az egyház életébe való bekapcsolódásra, ha képesek megérteni és gyakorolni Isten szeretetét.

János által felvázolt egyházkép és a történelmileg megismerhető és szociológiailag megtapasztalható jelenkori egyházkép között elég nagy különbségeket fedezhetünk fel. Ezért a János-féle egyházképet lelki egyházképnek is szoktuk nevezni. Van, aki úgy értelmezi, hogy a történelmi egyházak párbeszéde a süketek párbeszéde, amely úgy sem vezet soha egységre, de a minden történelmi és szervezeti egyháztól független „lelki egyházban” egységre juthat bármely keresztény, aki helyesen éli az evangéliumot és szereti Istent és testvéreit. Véleményem szerint ez túl egyszerű következtetés és annak a kísérletnek a feladását jelenti, hogy a történelmi és intézményes egyház valós működését mélyítsük el a lelki egyház irányában, hogy egyre jobban mutassa az egyes intézményes egyház is a János által felvázolt lelki közösség jeleit.